

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 14 juni 2012*

”Direktiv 93/13/EEG — Konsumentavtal — Oskäliga villkor om dröjsmålsränta — Förfarande för betalningsföreläggande — Den nationella domstolens behörighet”

I mål C-618/10,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Audiencia Provincial de Barcelona (Spanien) genom beslut av den 29 november 2010, som inkom till domstolen den 29 december 2010, i målet

Banco Español de Crédito SA

mot

Joaquín Calderón Camino,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Tizzano (referent) samt domarna M. Safjan, M. Ilešič, E. Levits och M. Berger,

generaladvokat: V. Trstenjak,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 1 december 2011,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Banco Español de Crédito SA, genom A. Herrador Muñoz, V. Betancor Sánchez och R. Rivero Sáez, abogados,
- Spaniens regering, genom S. Centeno Huerta, i egenskap av ombud,
- Tysklands regering, genom J. Kemper och T. Henze, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Owsiany-Homung och E. Gippini Fournier, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 14 februari 2012 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: spanska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av följande bestämmelser:
 - Artikel 6.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169).
 - Artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG av den 23 april 2009 om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen (EUT L 110, s. 30).
 - Vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande (EUT L 399, s. 1).
 - Artiklarna 5.1 l och m, 6, 7 och 10.2 l i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, s. 66).
 - Artikel 11.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder) (EUT L 149, s. 22).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Banco Español de Crédito SA (nedan kallad Banesto) och Joaquín Calderón Camino avseende betalning av belopp som förfallit till betalning enligt ett konsumentkreditavtal som parterna ingått.

Tillämpliga bestämmelser

Unionslagstiftningen

Direktiv 87/102/EEG

- 3 I artikel 6 i rådets direktiv 87/102/EEG av den 22 december 1986 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter (EGT L 42, 1987, s. 48; svensk specialutgåva, område 15, volym 7, s. 202), föreskrevs följande:

”1. Trots undantaget i artikel 2.1 e, skall en konsument som ingått ett avtal med ett kreditinstitut eller finansinstitut om kredit i form av uttag på löpande kredit som inte är av kontokortskredit, vid tiden för avtalets ingående eller dessförinnan informeras

 - om en eventuell kreditgräns,
 - om den årliga räntan och de avgifter som utgår från den tidpunkt avtalet ingås och förutsättningarna för en ändring av dessa,
 - om förutsättningar för en uppsägning av avtalet.

Denna information skall bekräftas skriftligt.

2. Konsumenten skall dessutom under avtalsperioden underrättas om alla ändringar i den årliga räntan eller tillämpliga avgifter vid den tidpunkt då ändringen inträffar. Sådan information kan lämnas i ett saldobesked eller på något annat för medlemsstaterna godtagbart sätt.

3. De medlemsstater som tyst godtar övertrasseringar skall försäkra sig om att konsumenten informeras om den årliga räntan och de avgifter som tas ut och om varje förändring av dessa i de fall övertrasseringen sträcker sig över mer än tre månader.”

4 I artikel 7 i direktivet föreskrevs följande:

”Medlemsstaterna skall fastställa de villkor under vilka varor kan återtas i de fall kredit lämnas för förvärv av varorna, särskilt om konsumenten inte lämnat sitt medgivande. Medlemsstaterna skall vidare svara för att avräkningen mellan parterna, om kreditgivaren återtar varan, görs på ett sådant sätt att återtagandet av varan inte innebär någon otillbörlig vinst.”

Direktiv 93/13

5 I tolfte skälet i direktiv 93/13 anges följande:

”Den nationella lagstiftningen medger för närvarande bara en partiell harmonisering, och detta direktiv täcker endast avtalsvillkor som inte förhandlats fram individuellt. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att, med iakttagande av fördraget, ge konsumenterna ett bättre skydd genom strängare nationella bestämmelser än bestämmelserna i detta direktiv.”

6 I tjugoförsta skälet i direktivet anges följande:

”Medlemsstaterna skall säkerställa att oskäligen villkor inte förekommer i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter. Om sådana villkor ändå förekommer skall de inte vara bindande för konsumenten men avtalet skall fortsätta att vara bindande för parterna på samma grunder, om det kan bestå utan de oskäligen villkoren.”

7 I tjugofjärde skälet i direktivet anges följande:

”Medlemsstaternas domstolar eller förvaltningsmyndigheter måste förfoga över lämpliga och effektiva medel för att förhindra fortsatt tillämpning av oskäligen villkor i konsumentavtal.”

8 I artikel 6 i direktivet föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall föreskriva att oskäligen villkor som används i avtal som en näringsidkare sluter med en konsument inte är, på sätt som närmare stadgas i deras nationella rätt, bindande för konsumenten och att avtalet skall förbli bindande för parterna på samma grunder, om det kan bestå utan de oskäligen villkoren.

2. Medlemsstaterna skall, för de fall då avtalet har nära anknytning till medlemsstaternas territorium, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att konsumenterna inte förlorar det skydd som ges i detta direktiv på grund av att ett tredje lands lagstiftning väljs som tillämplig lag för avtalet.”

9 I artikel 7.1 i direktivet föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att det i konsumenternas och konkurrenternas intresse finns lämpliga och effektiva medel för att hindra fortsatt användning av oskäligen villkor i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter.”

10 I artikel 8 i direktivet föreskrivs följande:

”För att säkerställa bästa möjliga skydd för konsumenten får medlemsstaterna, inom det område som omfattas av detta direktiv, anta eller behålla strängare bestämmelser som är förenliga med [EG-]fördraget.”

Direktiv 2005/29

11 I artikel 11.1 och 11.2 i direktiv 2005/29 föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall i konsumenternas intresse se till att det finns adekvata och effektiva metoder för att bekämpa otillbörliga affärsmetoder så att efterlevnaden av bestämmelserna i detta direktiv säkerställs.

...

2. Genom de bestämmelser som avses i punkt 1 skall medlemsstaterna, i de fall de anser sådana åtgärder nödvändiga, med hänsyn till alla inblandades och särskilt det allmännas intressen, ge domstolarna eller förvaltningsmyndigheterna befogenheter

a) att besluta att de otillbörliga affärsmetoderna skall upphöra, eller att inleda lämpligt rättsligt förfarande för att få fram ett sådant beslut,

eller

b) att besluta om förbud mot den otillbörliga affärsmetoden, om den ännu inte tillämpats men tillämpningen är nära förestående, eller inleda ett lämpligt rättsligt förfarande för att få fram ett sådant beslut,

även om det inte finns bevis för faktisk förlust eller skada eller för uppsåt eller vårdslöshet från näringsidkarens sida.

Medlemsstaterna skall också ombesörja att de åtgärder som avses i första stycket vidtas skyndsamt

— antingen med tillfällig verkan,

eller

— med slutgiltig verkan,

varvid varje enskild medlemsstat får avgöra vilket av de två alternativen som skall väljas.

...”

Förordning nr 1896/2006

12 I skäl 10 i förordning nr 1896/2006 anges följande:

”Det förfarande som införs genom denna förordning bör utgöra ett kompletterande och valfritt medel för sökanden, som behåller rätten att använda sig av förfaranden enligt nationell lagstiftning. Förordningen varken ersätter eller harmoniserar därför de befintliga mekanismerna enligt nationell lagstiftning för indrivning av obestridda fordringar.”

13 I artikel 1 i förordningen föreskrivs följande:

”1. Syftet med denna förordning är att

a) förenkla, påskynda och sänka kostnaderna för förfaranden i gränsöverskridande fall som rör obestridda penningfordringar genom att införa ett förfarande för europeiskt betalningsföreläggande,

och

b) möjliggöra fri rörlighet för europeiska betalningsförelägganden i alla medlemsstater genom att det fastställs miniminormer som, om de uppfylls, onödiggör alla mellanliggande förfaranden i verkställighetsmedlemsstaten före erkännande och verkställighet.

2. Denna förordning skall inte hindra en sökande från att driva in en sådan fordran som avses i artikel 4 genom att använda något annat förfarande som finns tillgängligt enligt lagstiftningen i en medlemsstat eller enligt gemenskapsrätten.”

Direktiv 2008/48

14 I artikel 1 i direktiv 2008/48 föreskrivs följande:

”Syftet med detta direktiv är att harmonisera vissa aspekter av medlemsstaternas lagar och andra författningar om kreditavtal för konsumenter.”

15 I artikel 5.1 i direktivet föreskrivs följande:

”I god tid innan en konsument blir bunden av ett kreditavtal eller ett erbjudande om kreditavtal ska kreditgivaren eller kreditförmedlaren, på grundval av de kreditvillkor som erbjuds av kreditgivaren samt, i förekommande fall, de önskemål som uttryckts och den information som tillhandahållits av konsumenten, lämna konsumenten den information som denne behöver för att kunna jämföra olika erbjudanden och fatta ett välgrundat beslut om huruvida ett kreditavtal ska ingås. ...

Denna information ska upplysa om följande:

...

l) Tillämplig dröjsmålsränta och villkoren för ändring av denna samt eventuella avgifter när avtalsförpliktelser inte fullgörs.

m) En varning avseende konsekvenserna av uteblivna betalningar.

...”

16 I artikel 10.2 i direktivet föreskrivs följande:

”Kreditavtalet ska på ett klart och kortfattat sätt innehålla uppgift om följande:

...

l) Tillämplig dröjsmålsränta enligt de villkor som är tillämpliga när kreditavtalet ingås och villkoren för ändring av denna samt i tillämpliga fall avgifterna när avtalsförpliktelser inte fullgörs.

...”

Direktiv 2009/22

17 I artikel 1.1 i direktiv 2009/22 föreskrivs följande:

”Syftet med detta direktiv är att närma medlemsstaternas lagar och andra författningar till varandra när det gäller åtgärder för förbuds föreläggande enligt artikel 2 för skydd för de kollektiva konsumentintressen som omfattas av de direktiv som anges i förteckningen i bilaga I för att säkerställa att den inre marknaden fungerar väl.”

18 I artikel 2 i direktivet föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska utse de domstolar eller administrativa myndigheter som ska vara behöriga att besluta vid förfaranden som inleds av sådana godkända inrättningar som avses i artikel 3 om att

- a) så snart som möjligt, och där det är lämpligt inom ramen för ett förenklat förfarande, meddela föreläggande om upphörande av eller förbud mot varje överträdelse,

...

2. Detta direktiv ska inte påverka internationell[t]-privaträttsliga regler med avseende på tillämplig lag och leder således till tillämpning av antingen lagen i den medlemsstat där överträdelsen har sitt ursprung eller lagen i den medlemsstat där överträdelsen får effekt.”

Spansk rätt

- 19 Skydd för konsumenter mot oskäligen avtalsvillkor infördes i spansk rätt genom den allmänna lagen nr 26/1984 om skydd för konsumenter och användare (Ley General 26/1984 para la Defensa de los Consumidores y Usuarios) av den 19 juli 1984 (BOE nr 176 av den 24 juli 1984, s. 21686) (nedan kallad lag nr 26/1984).
- 20 Lag nr 26/1984 ändrades sedermera genom lag nr 7/1998 om allmänna avtalsvillkor (Ley 7/1998 sobre Condiciones Generales de la Contratación) av den 13 april 1998 (BOE nr 89 av den 14 april 1998, s. 12304), genom vilken direktiv 93/13 införlivades med spansk rätt.
- 21 Slutligen antogs den kodifierade texten i lag 26/1984, i dess ändrade lydelse, genom kungligt lagstiftningsdekret 1/2007 om omarbetning av den allmänna lagen om skydd för konsumenter och användare och andra kompletterande lagar (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) av den 16 november 2007 (BOE nr 287 av den 30 november 2007, s. 49181) (nedan kallad lagstiftningsdekret 1/2007).
- 22 I artikel 83 i lagstiftningsdekret 1/2007 föreskrivs följande:
- ”1. Oskäligen avtalsvillkor är ogiltiga och ska behandlas som om de inte utgör en del av avtalet.
2. Den del av avtalet som påverkas av ogiltigheten ska utfyllas i enlighet med artikel 1258 i civillagen och principen om tro och heder.
- I detta syfte ska den domstol som ogiltigförklarar de oskäligen villkoren utfylla avtalet och ha en jämningsbefogenhet i fråga om parternas rättigheter och skyldigheter, om avtalet består, och i fråga om följderna, för det fall avtalet anses ogiltigt i sin helhet och detta medför betydande skada för konsumenten eller användaren.
- Domstolen får förklara avtalet ogiltigt i dess helhet enbart om de villkor som består innebär att det råder en obalans mellan parterna som inte kan avhjälpas.”
- 23 I artikel 1258 i civillagen föreskrivs följande:
- ”Avtal ingås genom att enighet uppnås, och från och med den tidpunkten är de bindande, inte enbart när det gäller fullgörande av vad som uttryckligen avtalats, utan även när det gäller alla följder som är förenliga med tro och heder, branschpraxis och lag.”
- 24 När det gäller förfarandet för betalningsföreläggande anges i artikel 812.1 i civilprocesslagen (Ley de Enjuiciamiento Civil), i dess lydelse vid den tidpunkt då det förfarande som gett upphov till tvisten i det nationella målet inleddes, tillämpningsvillkoren för detta förfarande enligt följande:
- ”Den som har ett krav mot någon annan om betalning av en penningsskuld, som är förfallen till betalning, verkställbar och inte överstiger 30 000 euro kan ansöka om betalningsföreläggande då skuldbeloppet fastställts på något av följande sätt:
- 1) genom ingivande av handlingar som, oavsett form, typ eller fysiskt medium, har undertecknats av gäldenären eller bär dennes stämpel, avtryck eller märke eller något annat fysiskt eller elektroniskt tecken som härrör från gäldenären, eller

2) genom ingivande av fakturor, leveransbekräftelser, certifikat, telegram, telefax eller någon annan handling som, även om de upprättats ensidigt av borgenären, vanligtvis används som dokumentation för krediter eller skulder i sådana relationer som den som föreligger mellan borgenären och gäldenären.

...”

25 I artikel 815.1 i civilprocesslagen, som har rubriken ”Upptagande till sakprövning av en ansökan och betalningsföreläggande”, föreskrivs följande:

”Om de handlingar som bifogas ansökan ingår bland de handlingar som avses i artikel 812.2 eller utgör prima facie-bevis för sökandens rätt och bekräftas av innehållet i ansökan, ska notarien förelägga gäldenären att betala inom en frist på 20 dagar och att inge bevis på betalningen till rätten eller att inställa sig inför rätten och på ett kortfattat sätt, i form av ett bestridande, ange skälen för att han eller hon inte anser sig vara skyldig att betala hela eller en del av det krävda beloppet. ...”

26 I artikel 818.1 i civilprocesslagen, vilken rör gäldenärens bestridande, föreskrivs följande:

”Om gäldenären inkommer med ett bestridande i vederbörlig tid anses tvisten slutligt avgjord när det relevanta tvisteförfarandet avslutats och den meddelade domen vinner laga kraft.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

27 Den 28 maj 2007 ingick Joaquín Calderón Camino, i syfte att köpa ett fordon som skulle ”tillgodose hushållets behov”, ett kreditavtal med Banesto avseende ett belopp på 30 000 euro (nedan kallat det omtvistade avtalet). Låneräntan var fastställd till 7,950 procent, den årliga effektiva räntan till 8,890 procent och dröjsmålsräntan till 29 procent.

28 Trots att det fastställdes att det omtvistade avtalet löpte till den 5 juni 2014 ansåg Banesto att det hade upphört att gälla tidigare, eftersom sju månadsbetalningar ännu var obetalda i september månad 2008. Den 8 januari 2009 ansökte Banesto således, i enlighet med spansk rätt, om betalningsföreläggande vid Juzgado de Primera Instancia nr 2 de Sabadell, avseende ett belopp på 29 381,95 euro, motsvarande de utestående månadsbetalningarna med tillägg av avtalad ränta och kostnader.

29 Den 21 januari 2010 meddelade Juzgado de Primera Instancia nr 2 de Sabadell ett beslut, i vilket det konstaterades att det omtvistade avtalet var ett standardavtal som ingåtts utan någon reell möjlighet till förhandling och som innehöll tvingande allmänna villkor samt att dröjsmålsräntan på 29 procent hade fastställts genom en maskinskriven klausul som inte skiljde sig från övrig text när det gäller typsnitt, teckenstorlek eller särskild accept från konsumentens sida.

30 Mot bakgrund härav, och med hänsyn till bland annat Euribor-räntesatsen (Euro interbank offered rate) och Europeiska centralbankens (ECB) räntesats samt till det faktum att räntesatsen för nämnda dröjsmålsränta översteg låneräntan med mer än 20 punkter, ogiltigförklarade Juzgado de Primera Instancia nr 2 de Sabadell ex officio klausulen avseende dröjsmålsräntan såsom utgörande ett oskäligt villkor, varvid den hänvisade till EU-domstolens fasta praxis på området. Rätten fastställde dessutom den aktuella räntesatsen till 19 procent med hänvisning till den lagstadgade räntan och till räntesatsen för dröjsmålsräntan i den nationella budgetlagstiftningen under perioden 1990–2008 samt förelade Banesto att göra en ny beräkning av räntan för den aktuella perioden i det mål den hade att pröva.

31 Banesto överklagade beslutet till Audiencia Provincial de Barcelona, varvid banken i huvudsak gjorde gällande att Juzgado de Primera Instancia nr 2 de Sabadell inte på detta stadium i förfarandet ex officio kunde ogiltigförklara avtalsvillkoret avseende dröjsmålsränta såsom oskäligt och inte heller kunde ändra villkoret.

- 32 I beslutet om hänskjutande har Audiencia Provincial de Barcelona konstaterat att den spanska lagstiftningen avseende skydd för konsumenter och användare inte ger den domstol som har att pröva en ansökan om betalningsföreläggande behörighet att ex officio och i förfarandets inledningskede (*in limine litis*) ogiltigförklara oskäligen villkor, eftersom prövningen av huruvida villkoren är tillåtna ska göras i det allmänna tvistemålsförfarandet, vilket endast inleds om gäldenären bestrider betalningsföreläggandet.
- 33 När det gäller unionsrätten har Audiencia Provincial de Barcelona anfört att artikel 6.1 i direktiv 93/13 i EU-domstolens praxis visserligen har tolkats så, att de nationella domstolarna är skyldiga att ex officio ta upp frågan huruvida ett oskäligt villkor är ogiltigt eller inte ska tillämpas, även om avtalsparterna inte har framställt något yrkande härom.
- 34 Enligt Audiencia Provincial de Barcelona införs emellertid inte genom förordning nr 1896/2006, vilken närmare bestämt reglerar betalningsföreläggandet på europeisk nivå, ett förfarande för prövning ex officio och *in limine litis* av oskäligen avtalsvillkor. I förordningen anges endast ett antal krav och upplysningar som ska tillhandahållas konsumenten.
- 35 Inte heller direktiv 2008/48 om konsumentkreditavtal eller direktiv 2009/22 om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen innehåller processuella mekanismer som ålägger de nationella domstolarna att ex officio ogiltigförklara ett villkor såsom det som ingår i det omtvistade avtalet.
- 36 Även om en praxis som innebär att det införs ett villkor om dröjsmålsränta i ett avtal som ingåtts mellan en näringsidkare och en konsument skulle anses "otillbörlig" i den mening som avses i direktiv 2005/29 har de nationella domstolarna, enligt Audiencia Provincial de Barcelona, under alla förhållanden inte behörighet att ex officio pröva huruvida nämnda praxis är otillbörlig, eftersom artikel 11.2 i nämnda direktiv inte har införlivats med spansk rätt genom lag 29/2009 av den 30 december 2009 om ändring av bestämmelserna om otillbörlig konkurrens och om marknadsföring i syfte att förbättra skyddet för konsumenter och användare (*Ley 29/2009 por la que se modifica el régimen legal de la competencia desleal y de la publicidad para la mejora de la protección de los consumidores y usuarios*) (BOE nr 315 av den 31 december 2009, s. 112039).
- 37 Mot denna bakgrund beslutade Audiencia Provincial de Barcelona, som är tveksam till hur unionsrätten ska tolkas, att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
- 1) Strider det mot unionsrätten, särskilt i fråga om skydd för konsumenter och användare, att en nationell domstol undviker att – *in limine litis* eller i något annat skede av förfarandet – ex officio uttala sig om huruvida ett villkor om dröjsmålsränta (i förevarande fall uppgående till 29 procent) som införts i ett konsumentkreditavtal är ogiltigt och huruvida det ska jämkas? Kan domstolen, utan att därvid åsidosätta konsumentens rättigheter enligt unionsrätten, låta en eventuell prövning av ett sådant villkor bero på om gäldenären tar initiativ härtill (i sitt bestridande av betalningsföreläggandet)?
 - 2) Hur ska – mot bakgrund av artikel 6.1 i direktiv [93/13] och artikel 2 i direktiv [2009/22] – artikel 83 i [lagstiftningsdekret 1/2007] ... tolkas i detta hänseende för att den ska vara förenlig med unionsrätten? Vilken räckvidd har härvid artikel 6.1 i direktiv [93/13] såvitt avser stadgandet att oskäligen villkor 'inte är bindande för konsumenten'?
 - 3) Kan en nationell domstol underlåta att göra en prövning ex officio och *in limine litis* när sökanden i ansökan – såsom föreskrivs i förordning nr [1896/2006] om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande – klart har angett räntesatsen för dröjsmålsräntan, fordrans belopp, inbegripet huvudfordran och ränta, avtalsvite och kostnader, räntesatsen och den tidsperiod för vilken ränta yrkas (om inte lagstadgad ränta automatiskt läggs till kapitalbeloppet enligt lagstiftningen i ursprungsmedlemsstaten) och grunden för talan, inbegripet en redogörelse

för de omständigheter som åberopas till grund för fordran och den ränta som yrkas, samt närmare har angett huruvida det är fråga om lagstadgad eller avtalad ränta, kapitaliserad ränta eller låneränta samt huruvida räntan har beräknats av sökanden och med vilken procentsats räntan överstiger Europeiska centralbankens basränta?

- 4) Om införlivande inte har skett, innebär artiklarna 5 l och m, 6 och 10 l i direktiv [2008/48] – när de hänvisar till ”villkoren för ändring av [dröjsmålsräntan]” – att finansinstitutet är skyldigt att i avtalet, särskilt och på ett framträdande sätt (inte inne i avtalstexten på ett otydligt sätt) såsom ’förhandsinformation’ klart och tydligt ange tillämplig dröjsmålsränta vid utebliven betalning liksom de omständigheter som beaktas vid dess fastställande (finansiella kostnader, indrivningskostnader ...) samt att i avtalet inkludera en varning avseende konsekvenserna i samband med dessa kostnadskomponenter?
- 5) Omfattar artikel 6.2 i direktiv [2008/48] en skyldighet att underrätta konsumenten om att krediten eller lånet sägs upp till förtida betalning, vilket ger rätt att kräva dröjsmålsränta? Är principen om förbud mot obehörig vinst i artikel 7 i direktiv [2008/48] tillämplig när kreditinstitutet inte bara gör anspråk på att återfå varan (lånets kapitalbelopp), utan även på tillämpning av en särskilt hög dröjsmålsränta?
- 6) Kan en nationell domstol, i avsaknad av införlivandelagstiftning och mot bakgrund av artikel 11.2 i direktiv [2005/29], ex officio pröva huruvida det utgör en otillbörlig affärsmetod att införa ett villkor om dröjsmålsränta i avtalstexten?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 38 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida direktiv 93/13 ska tolkas så, att den utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det mål den har att avgöra, enligt vilken den domstol hos vilken det ansökts om betalningsföreläggande inte ex officio kan bedöma, vare sig *in limine litis* eller i något annat skede i förfarandet, huruvida ett villkor om dröjsmålsränta som intagits i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument är oskäligt, såvida konsumenten inte har bestritt betalningsföreläggandet.
- 39 För besvarandet av denna fråga påpekar domstolen inledningsvis att det skyddssystem som införs genom direktiv 93/13 grundar sig på tanken att konsumenten befinner sig i underläge i förhållande till näringsidkaren, i fråga om såväl förhandlingsposition som informationsnivå, vilket medför att konsumenten godkänner villkor som näringsidkaren har utformat i förväg, utan att kunna påverka villkorens innehåll (dom av den 27 juni 2000 i de förenade målen C-240/98-C-244/98, Océano Grupo Editorial och Salvat Editores, REG 2000, s. I-4941, punkt 25, av den 26 oktober 2006 i mål C-168/05, Mostaza Claro, REG 2006, s. I-10421, punkt 25, och av den 6 oktober 2009 i mål C-40/08, Asturcom Telecomunicaciones, REG 2009, s. I-9579, punkt 29).
- 40 Med hänsyn till det faktum att konsumenten befinner sig i underläge föreskrivs det i artikel 6.1 i direktiv 93/13 att oskäliga villkor inte är bindande för konsumenten. Enligt rättspraxis är detta en tvingande bestämmelse som har till syfte att ersätta den formella jämvikt mellan avtalsparternas rättigheter och skyldigheter som följer av avtalet med en verklig jämvikt så att parterna blir jämbördiga (domarna i de ovannämnda målen Mostaza Claro, punkt 36, och Asturcom Telecomunicaciones, punkt 30, samt dom av den 9 november 2010 i mål C-137/08, VB Pénezgyi Lizing, REU 2010, s. I-10847, punkt 47, och av den 15 mars 2012 i mål C-453/10, Pereničová och Perenič, punkt 28).

- 41 Domstolen har redan upprepade gånger understrukit att, för att säkerställa det skydd som eftersträvas med direktiv 93/13, kan den ojämlika situationen mellan konsumenten och näringsidkaren endast uppvägas av ett faktiskt ingripande från någon annan än de avtalslutande parterna (se domen i de ovannämnda förenade målen *Océano Grupo Editorial och Salvat Editores*, punkt 27, samt domarna i de ovannämnda målen *Mostaza Claro*, punkt 26, *Asturcom Telecomunicaciones*, punkt 31, och *VB Pénzügyi Lízing*, punkt 48).
- 42 Det är mot bakgrund av dessa principer som domstolen har slagit fast att de nationella domstolarna har en skyldighet att ex officio bedöma huruvida ett avtalsvillkor som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 93/13 är oskäligt och därigenom kompensera för obalansen mellan konsumenten och näringsidkaren (se, för ett liknande resonemang, domarna i det ovannämnda målet *Mostaza Claro*, punkt 38, dom av den 4 juni 2009 i mål C-243/08, *Pannon GSM*, REG 2009, s. I-4713, punkt 31, samt domarna i de ovannämnda målen *Asturcom Telecomunicaciones*, punkt 32, och *VB Pénzügyi Lízing*, punkt 49).
- 43 Den roll som den nationella domstolen har enligt unionsrätten inom det berörda området är följaktligen inte begränsad till enbart en möjlighet att ta ställning till huruvida ett avtalsvillkor är oskäligt eller inte, utan innefattar även en skyldighet att ex officio pröva denna fråga så snart som den har kännedom om de rättsliga och faktiska omständigheter som är nödvändiga i detta hänseende (se domen i det ovannämnda målet *Pannon GSM*, punkt 32).
- 44 I detta hänseende har domstolen, med anledning av en begäran om förhandsavgörande från en nationell domstol vid vilken ett kontradiktoriskt förfarande hade anhängiggjorts till följd av att en konsument bestritt ett betalningsföreläggande, uttalat att den nationella domstolen är skyldig att ex officio vidta åtgärder för bevisupptagning, för att fastställa huruvida en prorogationsklausul om exklusiv lokal behörighet i ett avtal som slutits mellan en näringsidkare och en konsument faller inom tillämpningsområdet för direktiv 93/13 och, om så är fallet, ex officio bedöma huruvida en sådan klausul eventuellt är oskälig (domen i det ovannämnda målet *VB Pénzügyi Lízing*, punkt 56).
- 45 Förevarande mål skiljer sig emellertid från de ovannämnda målen *Pannon GSM* och *VB Pénzügyi Lízing*, eftersom det rör fastställandet av vilket ansvar den nationella domstolen har enligt bestämmelserna i direktiv 93/13 i ett förfarande för betalningsföreläggande innan föreläggandet har bestritts av konsumenten.
- 46 I detta hänseende konstaterar domstolen att de åtgärder som vidtas för att införa förfaranden för betalningsföreläggande på nationell nivå, i avsaknad av harmonisering av de nationella mekanismerna för indrivning av obestridna fordringar, ingår i medlemsstaternas interna rättsordning enligt principen om medlemsstaternas processuella autonomi. Detta gäller dock endast under förutsättning att förfarandena inte är mindre förmånliga än de förfaranden som avser liknande situationer som regleras av nationell rätt (likvärdighetsprincipen) eller gör det i praktiken omöjligt eller orimligt svårt att utöva de rättigheter som konsumenterna har enligt unionsrätten (effektivitetsprincipen) (se, för ett liknande resonemang, domarna i de ovannämnda målen *Mostaza Claro*, punkt 24, och *Asturcom Telecomunicaciones*, punkt 38).
- 47 Domstolen har inte tagit del av några omständigheter som ger anledning att tvivla på att den lagstiftning som är aktuell i det nationella målet är förenlig med likvärdighetsprincipen.
- 48 Det framgår nämligen av handlingarna i målet att det i det spanska processuella systemet inte finns någon möjlighet för den nationella domstol som har mottagit en ansökan om betalningsföreläggande att ex officio, vare sig *in limine litis* eller i något annat skede av förfarandet, bedöma huruvida ett villkor i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument är oskäligt, med hänsyn till artikel 6 i direktiv 93/13, såvida konsumenten inte bestritt betalningsföreläggandet. Den kan inte heller bedöma huruvida ett sådant villkor står i strid med nationella bestämmelser som utgör tvingande rätt. Det ankommer dock på den hänskjutande domstolen att kontrollera att så är fallet.

- 49 När det gäller effektivitetsprincipen erinrar domstolen om att det framgår av domstolens fasta rättspraxis att varje fall i vilket fråga uppkommer huruvida en nationell processuell bestämmelse gör det omöjligt eller orimligt svårt att tillämpa unionsrätten måste bedömas med beaktande av bestämmelsens funktion i förfarandet som helhet – med beaktande av dess förlopp och särdrag – i de olika nationella rättsinstanserna (se domen i det ovannämnda målet *Asturcom Telecomunicaciones*, punkt 39 och där angiven rättspraxis).
- 50 I förevarande fall framgår det av de handlingar som getts in till domstolen att förfarandet för betalningsföreläggande, enligt artikel 812 i civilprocesslagen, är tillämpligt med avseende på penningskulder som är förfallna till betalning, bestämda till sina belopp och verkställbara samt inte överstiger ett visst belopp, vilket vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet uppgick till 30 000 euro.
- 51 För att underlätta för fordringsägarna att få möjlighet till rättslig prövning och för att förkorta handläggningstiden i förfarandet föreskrivs i ovannämnda artikel att fordringsägarna endast måste bifoga handlingar som styrker skulden när de ger in sin ansökan. De måste alltså inte klart ange räntesatsen för dröjsmålsräntan, den exakta förfallotiden eller referenspunkten för denna räntesats i förhållande till den lagstadgade räntan i nationell rätt eller till Europeiska centralbankens räntesats.
- 52 Enligt artiklarna 815.1 och 818.1 i civilprocesslagen har den nationella domstol som mottagit en ansökan om betalningsföreläggande endast behörighet att pröva huruvida de formella villkoren för att inleda detta förfarande är uppfyllda. Om så är fallet ska den nationella domstolen bifalla ansökan och meddela ett verkställbart föreläggande, och den kan inte, vare sig *in limine litis* eller i något annat skede av förfarandet, pröva huruvida ansökan är välgrundad mot bakgrund av de uppgifter den har tillgång till, såvida inte gäldenären vägrar att reglera skulden eller bestrider betalningsföreläggandet inom en frist på 20 dagar från delgivningen av föreläggandet. Vid ett sådant bestridande måste gäldenären biträdas av en advokat om tvistebeloppet överstiger ett belopp som närmare fastställts i lag och som vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet uppgick till 900 euro.
- 53 Domstolen konstaterar således att en sådan nationell lagstiftning som gör det omöjligt för den domstol hos vilken det ansökts om betalningsföreläggande att – vare sig *in limine lites* eller i något annat skede i förfarandet och trots att den redan har tillgång till alla rättsliga och faktiska omständigheter som är nödvändiga i detta hänseende – ex officio bedöma huruvida villkor som ingår i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument är oskäliga, såvida konsumenten inte har bestritt betalningsföreläggandet, kan äventyra effektiviteten av det skydd som eftersträvas med direktiv 93/13 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 november 2002 i mål C-473/00, *Cofidis*, REG 2002, s. I-10875, punkt 35).
- 54 Med hänsyn till förfarandet för betalningsföreläggandet i dess helhet – med beaktande av dess förlopp och särdrag – såsom detta beskrivits i punkterna 50–52 i denna dom, finns det nämligen en inte försumbar risk för att den aktuella konsumenten inte inkommer med det nödvändiga bestridandet. Skälet till detta kan vara att den frist som gäller härför är mycket kort, att konsumenten avskräcks från att försvara sig med tanke på de kostnader som en talan vid domstol innebär i förhållande till beloppet av den bestridda skulden, att konsumenten inte känner till eller har en felaktig uppfattning om omfattningen av sina rättigheter, eller att den ansökan om betalningsföreläggande som näringsidkaren gett in är kortfattad och konsumenten således endast har ofullständiga upplysningar.
- 55 Näringsidkaren skulle således, genom att blott inleda ett förfarande för betalningsföreläggande i stället för att väcka en sedvanlig tvistemålstalan vid domstol, kunna frånta konsumenten det skydd som eftersträvas med direktiv 93/13. Detta skulle även strida mot domstolens praxis, enligt vilken de särdrag som kännetecknar det domstolsförfarande som enligt nationell rätt ska följas när det gäller förhållandet mellan näringsidkare och konsumenter inte kan påverka det rättsliga skydd som konsumenten ska åtnjuta enligt bestämmelserna i direktiv 93/13 (domen i det ovannämnda målet *Pannon GSM*, punkt 34).

- 56 Domstolen konstaterar därmed att den spanska lagstiftning som är i fråga i det nationella målet inte kan anses förenlig med effektivitetsprincipen, eftersom den gör det omöjligt eller orimligt svårt att, i ett förfarande som inletts av en näringsidkare mot en konsument, tillerkänna konsumenten det skydd som åsyftas med direktiv 93/13.
- 57 Mot denna bakgrund ska den första frågan besvaras enligt följande: Direktiv 93/13 ska tolkas så, att den utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det nationella målet, enligt vilken den domstol hos vilken det ansökts om betalningsföreläggande inte ex officio kan bedöma – vare sig *in limine litis* eller i något annat skede i förfarandet och trots att den har tillgång till alla rättsliga och faktiska omständigheter som är nödvändiga i detta hänseende – huruvida ett villkor om dröjsmålsränta som intagits i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument är oskäligt, såvida konsumenten inte har bestritt betalningsföreläggandet.

Den andra frågan

- 58 För att den hänskjutande domstolen ska ges en tolkning av unionsrätten som är användbar för den (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 december 2008 i mål C-213/07, Michaniki, REG 2008, s. I-9999, punkterna 50 och 51) ska den andra frågan förstås så, att den syftar till att klargöra huruvida artikel 2 i direktiv 2009/22 och artikel 6.1 i direktiv 93/13 utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som förskrivs i artikel 83 i lagstiftningsdekret 1/2007, enligt vilken en nationell domstol, när den ogiltigförklarar ett oskäligt villkor i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument, kan utfylla avtalet genom att ändra innehållet i detta villkor.
- 59 I detta hänseende ska det inledningsvis noteras att tvisten i målet vid den nationella domstolen prövas inom ramen för ett förfarande för betalningsföreläggande som inletts av en av avtalsparterna och inte inom ramen för en talan om förbudsföreläggande som väckts av en ”godkänd inrättning” i den mening som avses i artikel 3 i direktiv 2009/22.
- 60 Följaktligen saknas anledning att ta ställning till tolkningen av artikel 2 i direktiv 2009/22, eftersom detta direktiv inte är tillämpligt i tvisten i det nationella målet.
- 61 Vid besvarandet av den ställda frågan avseende följderna av att ett avtalsvillkor ogiltigförklaras, kommer domstolen därför att hänföra sig till ordalydelsen av artikel 6.1 i direktiv 93/13 och till ändamålet med och den allmänna systematiken i detta direktiv (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 september 2009 i mål C-482/07, AHP Manufacturing, REG 2009, s. I-7295, punkt 27, och av den 8 december 2011 i mål C-125/10, Merck Sharp & Dohme, REU 2011, s. I-12987, punkt 29).
- 62 När det gäller lydelsen av artikel 6.1 kan det konstateras att medlemsstaterna, i bestämmelsens första meningsled, visserligen ges en viss möjlighet att självtändigt definiera vilka nationella regler som ska tillämpas på oskäligen villkor, men att bestämmelsen ändå uttryckligen kräver att medlemsstaterna föreskriver att sådana villkor ”inte är ... bindande för konsumenten”.
- 63 Domstolen har redan tolkat denna bestämmelse så, att det ankommer på en nationell domstol som konstaterar att ett avtalsvillkor är oskäligt att vidta alla nödvändiga åtgärder enligt nationell rätt för att säkerställa att villkoret inte är bindande för konsumenten (se domen i det ovannämnda målet Asturcom Telecomunicaciones, punkt 58, beslut av den 16 november 2010 i mål C-76/10, Pohotovost', REU 2010, s. I-11557, punkt 62, och domen i det ovannämnda målet Pereničová och Perenič, punkt 30). Såsom har angetts i punkt 40 i denna dom rör det sig nämligen om en tvingande bestämmelse som har till syfte att ersätta den formella jämvikt mellan avtalsparternas rättigheter och skyldigheter som följer av avtalet med en verklig jämvikt, så att parterna blir jämbördiga.

- 64 Unionslagstiftaren har dessutom – i det andra meningsledet i artikel 6.1 i direktiv 93/13, liksom i tjugoförsta skälet i direktivet – uttryckligen föreskrivit att det avtal som ingåtts mellan näringsidkaren och konsumenten ska förbli bindande för parterna ”på samma grunder”, om det kan bestå ”utan de oskäliga villkoren”.
- 65 Det framgår således av lydelsen i artikel 6.1 att de nationella domstolarna endast är skyldiga att underlåta att tillämpa ett oskäligt avtalsvillkor så att villkoret inte får några bindande verkningar för konsumenten. Det framgår inte härav att de nationella domstolarna har behörighet att ändra innehållet i villkoret. Avtalet ska nämligen i princip bestå, utan att det görs andra ändringar än vad som följer av att de oskäliga villkoren upphävs, i den mån det är juridiskt möjligt att avtalet består på detta sätt enligt nationell rätt.
- 66 Denna tolkning stöds dessutom av ändamålet med och systematiken i direktiv 93/13.
- 67 Enligt domstolens fasta praxis utgör detta direktiv nämligen i sin helhet en grundläggande åtgärd som är oundgänglig för att de uppgifter som unionen har anförtrotts ska kunna utföras och, i synnerhet, för att höja levnadsstandarden och livskvaliteten i hela unionen (domen i de ovannämnda målen *Mostaza Claro*, punkt 37, *Pannon GSM*, punkt 26, och *Asturcom Telecomunicaciones*, punkt 51).
- 68 Med tanke på karaktären på och vikten av det allmänintresse som ligger till grund för det skydd som ges konsumenterna, vilka befinner sig i underläge i förhållande till näringsidkarna, kräver direktiv 93/13 således, såsom framgår av artikel 7.1 i förening med tjugofjärde skälet i direktivet, att medlemsstaterna föreskriver lämpliga och effektiva medel ”för att hindra fortsatt användning av oskäliga villkor i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter”.
- 69 För det fall en nationell domstol skulle ha möjlighet att ändra innehållet i oskäliga villkor i sådana avtal kunde detta, såsom generaladvokaten har anfört i punkterna 86–88 i sitt förslag till avgörande, äventyra förverkligandet av det långsiktiga syftet med artikel 7 i direktiv 93/13. En sådan möjlighet skulle nämligen motverka den avskräckande effekt det har på näringsidkarna att sådana oskäliga villkor helt enkelt inte kan tillämpas gentemot konsumenterna (se, för ett liknande resonemang, beslutet i det ovannämnda målet *Pohotovost’*, punkt 41 och där angiven rättspraxis), eftersom näringsidkarna skulle vara benägna att använda villkoren med vetskap om att även om de skulle ogiltigförklaras så skulle den nationella domstolen kunna utfylla avtalet i nödvändig utsträckning på ett sådant sätt att deras intressen tillvaratogs.
- 70 En sådan möjlighet för den nationella domstolen skulle därför inte i sig kunna säkerställa ett lika effektivt skydd för konsumenten som det som följer av att oskäliga villkor inte kan tillämpas. En sådan möjlighet skulle inte heller kunna grundas på artikel 8 i direktiv 93/13, enligt vilken medlemsstaterna, inom det område som omfattas av direktivet, får anta eller behålla strängare bestämmelser som är förenliga med fördraget för att säkerställa bästa möjliga skydd för konsumenten (se dom av den 3 juni 2010 i mål C-484/08, *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid*, REU 2010, s. I-4785, punkterna 28 och 29, och domen i det ovannämnda målet *Pereničová och Perenič*, punkt 34).
- 71 Det följer således härav att artikel 6.1 i direktiv 93/13 inte kan förstås så, att en nationell domstol som konstaterar att det finns ett oskäligt villkor i ett avtal som ingåtts mellan en näringsidkare och en konsument, i stället för att helt enkelt underlåta att tillämpa villkoret gentemot konsumenten, kan ändra innehållet i detta.
- 72 I detta hänseende ankommer det på den nationella domstolen att fastställa vilka nationella processrättsliga regler som är tillämpliga i den tvist den har att avgöra och att göra allt som ligger inom dess behörighet, med hänsyn till den nationella rätten i sin helhet och med tillämpning av de tolkningsmetoder som är erkända i nationell rätt, för att säkerställa att artikel 6.1 i direktiv 93/13 ges full verkan och för att uppnå ett resultat som är förenligt med direktivets syfte (se, för ett liknande resonemang, dom av den 24 januari 2012 i mål C-282/10, *Dominguez*, punkt 27 och där angiven rättspraxis).

73 Mot denna bakgrund ska den andra frågan besvaras enligt följande: Artikel 6.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att den utgör hinder för en sådan nationell bestämmelse som artikel 83 i lagstiftningsdekret 1/2007, enligt vilken en nationell domstol, när den ogiltigförklarar ett oskäligt villkor i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument, kan utfylla avtalet genom att ändra innehållet i detta villkor.

Den tredje till den sjätte frågan

74 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje till den sjätte frågan för att få klarhet i vilket ansvar som åvilar de nationella domstolarna enligt förordning nr 1896/2006 och direktiv 2005/29 när de prövar ett avtalsvillkor om dröjsmålsränta, såsom det som är i fråga i det nationella målet, och vilka skyldigheter finansinstituten har när det gäller tillämpning av dröjsmålsränta i kreditavtal i den mening som avses i artiklarna 5.1. l och m, 6, 7 och 10.2 l i direktiv 2008/48.

75 Konungariket Spanien och Europeiska kommissionen har hävdade att dessa frågor inte kan prövas, eftersom de unionsrättsliga bestämmelser som frågorna avser inte är tillämpliga i det nationella målet, och att den hänskjutande domstolen således inte behöver något klagrande beträffande tolkningen av bestämmelserna för att kunna avgöra målet.

76 Domstolen erinrar i detta hänseende om att det i ett förfarande enligt artikel 267 FEUF, som vilar på en tydlig funktionsfördelning mellan de nationella domstolarna och EU-domstolen, enligt fast rättspraxis är den nationella domstolen som är ensam behörig att fastställa och bedöma omständigheterna i målet samt att tolka och tillämpa den nationella lagstiftningen. Det ankommer också uteslutande på den nationella domstolen, vid vilken tvisten anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl nödvändigheten som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen. Följaktligen är EU-domstolen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts avser tolkningen av unionsrätten (dom av den 12 april 2005 i mål C-145/03, REG 2005, s. I-2529, punkt 33, av den 18 juli 2007, i mål C-119/05, Lucchini, REG 2007, s. I-6199, punkt 43, och av den 11 september 2008 i mål C-11/07, Eckelkamp m.fl., REG 2008, s. I-6845, punkterna 27 och 32).

77 En begäran om förhandsavgörande från en nationell domstol kan således bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller föremålet för tvisten vid den nationella domstolen eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (se, bland annat, dom av den 5 december 2006 i de förenade målen C-94/04 och C-202/04, Cipolla m.fl., REG 2006, s. I-11421, punkt 25, och av den 1 juni 2010 i de förenade målen C-570/07 och C-571/07, Blanco Pérez och Chao Gómez, REU 2010, s. I-4629, punkt 36).

78 Domstolen konstaterar dock att så just är fallet här.

79 Vad i synnerhet gäller den tredje frågan finner domstolen att tolkningen av förordning nr 1896/2006 inte på något sätt är relevant för det avgörande som den hänskjutande domstolen har att meddela i det mål som är anhängigt vid den. Det kan nämligen konstateras att omständigheterna i det nationella målet, såsom framgår av de handlingar som har getts in till domstolen, inte omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning, vilket enligt artikel 1.1 i förordningen endast avser gränsöverskridande fall, utan endast regleras av bestämmelserna i civilprocesslagen. Det ska även noteras att förordningen, såsom uttryckligen framgår i skäl 10, varken ersätter eller harmoniserar de befintliga mekanismerna enligt nationell lagstiftning för indrivning av obestridda fordringar.

80 När det gäller den fjärde frågan är det uppenbart att de bestämmelser som den hänskjutande domstolen önskar att EU-domstolen ska tolka, nämligen artiklarna 5.1 l och m, 6 och 10.2 l i direktiv 2008/48, inte är tillämpliga i tidsmässigt hänseende (*ratione temporis*) i det nationella målet, eftersom det nationella målet avser Joaquín Calderón Caminos påstådda åsidosättande av sina skyldigheter enligt det kreditavtal han ingick med Banesto den 28 maj 2007.

- 81 I detta avseende räcker det att konstatera att direktiv 2008/48, enligt artiklarna 27, 29 och 31 i direktivet, trädde i kraft den 11 juni 2008 och att medlemsstaterna skulle anta och offentliggöra de bestämmelser som var nödvändiga för att följa detta direktiv före den 11 juni 2010, då direktiv 87/102 upphörde att gälla. Dessutom framgår det uttryckligen av artikel 30.1 i direktiv 2008/48 att det inte ska tillämpas på de kreditavtal som löper den dag då de nationella genomförandeåtgärderna träder i kraft.
- 82 När det gäller den femte frågan – varigenom den hänskjutande domstolen önskar få klarhet i huruvida artikel 6.2 i direktiv 2008/48 innebär att kreditinstitutet måste underrätta konsumenten om att krediten eller lånet sägs upp till förtida betalning för att dröjsmålsränta ska kunna utkrävas och huruvida principen om förbud mot obehörig vinst i artikel 7 i direktivet kan åberopas när kreditinstitutet inte bara gör anspråk på att återfå kapitalbeloppet, utan även kräver en särskilt hög dröjsmålsränta –, kan det konstateras att den hänskjutande domstolen, såsom framgår av de handlingar som getts in till EU-domstolen, genom denna fråga egentligen har avsett att hänvisa till motsvarande artiklar i direktiv 87/102, vilka är de enda artiklar som stämmer överens med föremålet för frågan.
- 83 Även om det antas att detta är den verkliga innebörden av den femte frågan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 november 1999, i mål C-107/98, Teckal, REG 1999, s. I-8121, punkterna 34 och 39), konstaterar domstolen emellertid att det – såsom även generaladvokaten har anfört i punkterna 99 och 100 i sitt förslag till avgörande – inte finns något i beslutet om hänskjutande som tyder på att det nationella målet avser frågan om skyldigheten att på förhand informera konsumenten om alla ändringar i den årliga räntan eller frågan om huruvida kreditgivarens återtagande av varan innebär någon obehörig vinst för denne.
- 84 Det är således uppenbart att den femte frågan är hypotetisk, eftersom tolkningen av nämnda bestämmelser i direktiv 87/102 inte har något samband med föremålet för tvisten vid den nationella domstolen.
- 85 När det slutligen gäller den sjätte frågan – varigenom den hänskjutande domstolen önskar få klarhet i huruvida artikel 11.2 i direktiv 2005/29, i avsaknad av införlivande av detta direktiv, ska tolkas så att en nationell domstol ex officio kan pröva huruvida det utgör en otillbörlig affärsmetod att införa ett villkor om dröjsmålsränta i avtalstexten – räcker det att konstatera att det, såsom även generaladvokaten har anfört i punkt 106 i sitt förslag till avgörande, inte finns något i beslutet om hänskjutande som tyder på att Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell, i samband med att den avsåg ansökan om betalningsföreläggande, skulle ha ansett att det utgjorde en otillbörlig affärsmetod i den mening som avses i ovannämnda direktiv att Banesto infört ett sådant villkor om dröjsmålsränta som det som är i fråga i det nationella målet i det kreditavtal som banken ingått med Joaquín Calderón Camino.
- 86 Domstolen konstaterar även att den hänskjutande domstolen, i sitt beslut om hänskjutande, har utvecklat sitt resonemang beträffande den sjätte frågan, varvid den uttryckligen hänvisat till ”bankens eventuellt otillbörliga metod”.
- 87 Det är således uppenbart att tolkningen av direktiv 2005/29 endast är hypotetisk i förhållande till föremålet för tvisten vid den nationella domstolen. Mot bakgrund härav saknar det även betydelse för avgörandet av denna tvist att direktivet inte införlivats.
- 88 Mot denna bakgrund ska den tredje till den sjätte frågan från den hänskjutande domstolen avvisas.

Rättegångskostnader

- 89 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttranden till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

- 1) Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal ska tolkas så, att det utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det nationella målet, enligt vilken den domstol hos vilken det ansökts om betalningsföreläggande inte ex officio kan bedöma – vare sig *in limine litis* eller i något annat skede i förfarandet och trots att den har tillgång till alla rättsliga och faktiska omständigheter som är nödvändiga i detta hänseende – huruvida ett villkor om dröjsmålsränta som intagits i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument är oskäligt, såvida konsumenten inte har bestritt betalningsföreläggandet.
- 2) Artikel 6.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att den utgör hinder för en sådan nationell bestämmelse som artikel 83 i kungligt lagstiftningsdekret 1/2007 om omarbetning av den allmänna lagen om skydd för konsumenter och användare och andra kompletterande lagar (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) av den 16 november 2007, enligt vilken en nationell domstol, när den ogiltigförklarar ett oskäligt villkor i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument, kan utfylla avtalet genom att ändra innehållet i detta villkor.

Underskrifter